หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของโปรแกรมโรงเรียนปวดหลังต่ออาการปวดหลังส่วนล่างและ

ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของเกษตรกรชาวนา

ผู้เขียน นางพัชรินทร์ น้อยสุวรรณ

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลอาชีวอนามัย)

คณะกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.วีระพร ศุทธากรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

อาจารย์ ดร.วันเพ็ญ ทรงคำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

อาการปวดหลังส่วนล่างเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญในกลุ่มเกษตรกรชาวนา ส่งผลกระทบต่อ การทำงานและการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน โปรแกรมโรงเรียนปวดหลังได้รับการยอมรับว่า สามารถช่วยลดอาการปวดหลังส่วนล่างและเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตลุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมโรงเรียนปวดหลังต่ออาการปวดหลัง ส่วนล่างและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของเกษตรกรชาวนา ในเขตอำเภอหางดง จังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 64 ราย ดำเนินการทดลองตั้งแต่เดือนธันวากม พ.ส. 2557 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ส. 2558 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด และสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง 31 ราย และกลุ่มควบคุม 33 ราย ทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายกลึงกันในส่วนของเพส และอายุ โดยกลุ่มทดลอง ได้รับโปรแกรมโรงเรียนปวดหลัง ประกอบด้วย การให้ความรู้เกี่ยวกับอาการปวดหลังส่วนล่าง และ การฝึกปฏิบัติท่าทางที่เหมาะสมในชีวิตประจำวันและการทำงาน การออกกำลังกาย และการจัดการ อาการปวดหลังด้วยตนเอง ในขณะที่กลุ่มควบคุมปฏิบัติงานตามปกติ เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบประเมินอาการปวดหลังส่วนล่าง เละแบบวัดภาวะจำกัดความสามารถในการ ปฏิบัติหน้าที่จากภาวะปวดหลังส่วนล่าง ซึ่งเป็บแบบประเมินมาตรฐาน ทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟากรอนบากได้เท่ากับ 0.80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณา และสถิติ เชิงอนุมาน

ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยอาการปวดหลังส่วนล่าง น้อยกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ดีกว่าก่อนการทดลอง ในสัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < .001) และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยอาการปวดหลังส่วนล่างน้อยกว่ากลุ่มควบคุม และมีคะแนนเฉลี่ย ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ดีกว่ากลุ่มควบคุมในสัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 12 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ (p < .001) ผลการศึกษาชี้ให้เห็นประสิทธิผลของโปรแกรมโรงเรียนปวดหลังต่อการลด อาการปวดหลังส่วนล่าง และเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของเกษตรกรชาวนา พยาบาล อาชีวอนามัยรวมทั้งบุคลากรด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้มีการจัดโปรแกรมโรงเรียนปวดหลัง ในกลุ่มเกษตรกรชาวนาที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่ออาการปวดหลังส่วนล่าง เพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved Thesis Title Effects of Back School Program on Low Back Pain and Functional

Status in Rice Farmers

Author Mrs. Patcharin Noisuwan

Degree Master of Nursing Science (Occupational Health Nursing)

Advisory Committee Assistant Professor Dr. Weeraporn Sutthakorn Advisor

Lecturer Dr. Wanpen Songkham Co-advisor

ABSTRACT

Low back pain is an important health problem among rice farmers affecting their work and daily life functioning. A back school program is widely accepted as treatment as it help to reduce low back pain and improve functional status. The purpose of this quasi-experimental research was to examine the effects of a back school program on low back pain and functional status among 64 rice farmers in Hang Dong District, Chiang Mai Province. The study was implemented between December 2014 and February 2015. The study samples were selected by purposive sampling based on certain criteria and were randomly assigned into 31 experimental and 33 control groups. Both groups were similar in terms of gender and age. The experimental group had received a back school program consisting of an educational session on low back pain, a practice session about proper postures in daily and working life, back stabilization exercises, and self-management for low back pain. The control group worked as usual. Data collecting instruments included the Numeric Rating Scale and the Modified Oswestry Low Back Pain Disability Questionnaire (Modified ODQ). These tools are standardized and were tested for reliability which obtained Cronbach's alpha coefficient and yielded a value of 0.80. Data were analyzed by using descriptive statistics and inferential statistics.

The major results showed that, after the experiment, the experimental group had statistically significantly lower mean scores of low back pain than before the experiment as well as higher mean scores of functional status at week 6 and 12 (p < .001). When comparing between groups, the experimental group had statistically significantly lower mean scores of low back pain and higher mean scores of functional status than the control group at week 6 and 12 (p < .001). These results indicate the effectiveness of back school programs on reducing low back pain and improving functional status among rice farmers. Thus, occupational and environmental health nurses and related health care personnel should promote back school programs among rice farmers who are at risk of low back pain in order to help them obtain quality of working life.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved